

**UCHWAŁA NR LVIII/757/2023
RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH**

z dnia 28 czerwca 2023 r.

w sprawie wzniesienia pomnika Aleksandry Piłsudskiej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 i 572), Rada Miejska w Suwałkach uchwala, co następuje:

§ 1. Wyraża się zgodę na wzniesienie pomnika Aleksandry Piłsudskiej, bojowniczkii o wolność i niepodległość, społeczniczki, Honorowej Obywatelki Miasta Suwałk, żony Marszałka Józefa Piłsudskiego.

§ 2. Lokalizację pomnika wskazuje się na działce stanowiącej własność Miasta Suwałk nr geod. 11369 - w pasie drogowym ulicy Ks. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita obok parkingu zlokalizowanego naprzeciwko I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Suwałkach.

§ 3. Pomnik o którym mowa w § 1 będzie ufundowany przez Społeczny Komitet Budowy Pomnika Aleksandry Piłsudskiej w Suwałkach.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Suwałk.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Suwałkach

Zdzisław Przelomiec

UZASADNIENIE

Rada Miejska w Suwałkach uchwałą z 25 stycznia br. ustanowiła rok 2023 na terenie Suwałk Rokiem Aleksandry Piłsudskiej. Powyższe związane było z przypadającą 31 marca 2023 roku 60. rocznicą śmierci urodzonej w Suwałkach działaczki niepodległościowej i społecznej oraz z nawiązaniem do decyzji polskiego parlamentu, który w lipcu ub. r. ustanowił rok 2023 jej imienia. To druga Suwałczanka, obok Marii Konopnickiej, która w ocenie Sejmu RP jest godna ogólnopolskiej pamięci i czci.

Kalendarz obchodów roku Aleksandry Piłsudskiej w mieście przewiduje organizację wielu przedsięwzięć o charakterze patriotycznym, kulturalnym i społecznym, których celem jest przybliżenie postaci wybitnej Suwałczanki mieszkańcom miasta i regionu, jako patriotki, bojowniczkii o wolność ojczyzny oraz społeczniczki.

Aleksandra Piłsudska z domu Szczerbińska należała do Organizacji Bojowej PPS. Służyła w Legionach Polskich i Polskiej Organizacji Bojowej. Jako Marszałkowa była kobietą czynu, prowadzącą bogatą działalność społeczną i charytatywną na rzecz sierot wojskowych, osób bezdomnych, biednej młodzieży oraz kombatantów. Walczyła ponadto o równouprawnienia kobiet. Będąc poza rodzinnym miastem, w okresie międzywojennym nie zerwała związków z Suwałkami, wspierając m.in. lokalne inicjatywy władz w zakresie oświaty. Zaangażowała się między innymi we wspieranie budowy gmachu szkolnego, gdzie znalazły siedzibę szkoły powszechne: Nr 1 i Nr 2. Od 1934 r. po dzień dzisiejszy Szkoła Podstawowa nr 2 nosi jej imię. W 1935 r. A. Piłsudska została uhonorowana tytułem „Honorowy Obywatel Miasta Suwałk”, zaś w dniu 12 grudnia 1937 r. w 55. urodziny władze Suwałk umieściły tablicę na jej rodzinnym domu przy ul. Krzywej (aktualnie Gałaja 47). Po zburzeniu domu dokonano powtórnego odsłonięcia tej tablicy w dniu 11 listopada 1990 r. Aktualnie w Muzeum Okręgowym w Suwałkach zgromadzono wiele materiałów w postaci opracowań i artykułów prasowych o wybitnej Suwałczance, a na budynku szkolnym jej imienia widnieje mural z wizerunkiem jej oraz męża. Ponadto w roku 2020 Rada Miejska nadała jednej z suwalskich ulic imię Aleksandry Piłsudskiej.

Z propozycją budowy pomnika zwrócił się do Rady Miejskiej w Suwałkach Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Ziemi Suwalskiej Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego. W uzasadnieniu inicjatorzy zaznaczyli, iż w 2023 r. warto przypomnieć i ukazać, a także utrwalić lokalnemu społeczeństwu jej niezłomną walkę o niepodległość, którą Aleksandra Piłsudska z domu Szczerbińska zaczęła jeszcze jako suwalska gimnazjalistka, by następnie ją kontynuować jako działaczka konspiracyjna.

Przygotowanie i budowa pomnika zostanie sfinansowana ze zbiórki publicznej przeprowadzonej przez Społeczny Komitet Budowy, który jako inwestor będzie odpowiedzialny za przygotowanie niezbędnej dokumentacji, w tym projektu budowlanego oraz uzyskanie stosownych zezwoleń, określenie parametrów technicznych i materiałów, z jakich zostanie wykonany pomnik oraz za wyłonienie autora i wykonawcy.

Postać A. Piłsudskiej w wysokości 2 metrów zostanie wykonana z brązu i osadzona na cokole granitowym o wysokości 1 m. Ponadto został wykonany wstępny projekt i wizualizacja oraz miniaturowy odlew pomnika.

Przygotowanie i wzniesienie pomnika zostanie sfinansowane ze środków pozabudżetowych pochodzących z dotacji i zbiórki publicznej. Przygotowanie i zagospodarowanie otoczenia pomnika zostanie wykonane przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Szacunkowy koszt tego zagospodarowania określa się na kwotę ok. 15.000 zł. W przypadku konieczności poniesienia większych nakładów na przygotowanie i zagospodarowanie otoczenia pomnika, brakujące środki finansowe zostaną pokryte przez inwestora czyli Społeczny Komitet Budowy.

Po ukończeniu budowy pomnika i jego uroczystym odsłonięciu, Komitet deklaruje możliwość przekazania obiektu w ręce władz samorządowych.